

Socialdepartementet
s.remissvar@regeringskansliet.se

Remissyttrande över promemorian Införandet av en familjevecka påbörjas (Ds 2020:24)

Ert dnr S2020/08073

Domstolsverket har granskat promemorian (Ds 2020:24) mot bakgrund av den verksamhet som bedrivs av myndigheterna inom Sveriges Domstolar, dvs. utifrån hur förslaget kan tänkas påverka verksamheten ekonomiskt, organisatoriskt och utbildningsmässigt. Granskningen har även omfattat hur förslaget kan påverka verksamhetsstöd, arbetsformer eller rättssäkerheten generellt. Vidare har myndigheternas roll som statliga arbetsgivare beaktats vid granskningen.

Domstolsverket vill framföra följande synpunkter.

Angående förslagets ekonomiska konsekvenser för Sveriges Domstolar

I promemorians konsekvensanalys (avsnitt 6.2.1, sid. 141 f.) har bedömningen gjorts att ärenden om familjedagspenning torde komma att medföra få mål hos domstolarna. Förslaget bedöms i övrigt inte påverka antalet mål hos de allmänna förvaltningsdomstolarna. Sammantaget bedöms förslaget, enligt promemorian, inte ge upphov till annat än marginella kostnadsökningar för de allmänna förvaltningsdomstolarna och förslaget bedöms därför rymmas inom befintliga ramar.

Domstolsverket delar inte denna bedömning. Baserat på uppgifterna i promemorian om överklagade ärenden om föräldrapenning och tillfällig föräldrapenning uppskattar verket att omkring 100 mål kan förväntas inkomma till förvaltningsrätter till följd av huvudförslaget. Domstolsverket vill även i detta sammanhang påpeka att antalet inkomna mål till förvaltningsrätter 2018 var 271 och inte 287 som nämns i promemorian (sid. 141). Däremot inkom 287 mål 2019. Överklagandefrekvensen till kammarrätterna var ca 15 % 2019.

Den totala kostnadsökningen för Sveriges Domstolar kan uppskattas till ca 1,2 miljoner kr per år, vilket inte kan hanteras inom ram. Ett anslagstillskott bör därför göras med det beloppet.

Angående förslagets konsekvenser utifrån arbetsgivarperspektiv

En vårdnadshavare ska enligt förslaget (avsnitt 5.4, sid. 91) inte få en pott med dagar vid ingången av varje kalenderår, utan Försäkringskassan ska vid varje ansökningstillfälle ta ställning till om det finns dagar kvar att lämna familjedagspenning för, utifrån den situation som råder vid ersättningsdagen och det antal dagar som redan har lämnats till föräldern under året i fråga.

Detta kan, enligt Domstolsverkets bedömning, innebära en otydlighet och oförutsebarhet, för både arbetstagare och arbetsgivare, gällande hur många dagar med familjedagspenning en arbetstagare har rätt till per år.

Enligt förslaget till lag om ändring i 13 § i föräldraledighetslagen (1995:584) ska vidare en arbetstagare som vill utnyttja sin rätt till ledighet med familjedagspenning för att vårda ett barn under en dag när det är lov, terminsuppehåll, studiedag eller en motsvarande situation vara skyldig att anmäla detta till arbetsgivaren minst två månader före ledighetens början eller, om det inte kan ske, så snart som möjligt. En arbetstagare som vill utnyttja sin rätt till ledighet med familjedagspenning för att delta i ett utvecklingssamtal eller motsvarande ska anmäla ledigheten till arbetsgivaren minst en vecka före ledighetens början.

Vilken kontroll arbetsgivaren ska eller kan utföra vid en arbetstagares anmälan om ledighet med familjedagspenning är däremot inte reglerat i föreslagen lagstiftning. Avsaknaden av sådan reglering gör att Domstolsverket ser vissa utmaningar för arbetsgivare kring den praktiska hanteringen av arbetstagares ledighet. Att en prövning av förutsättningarna för att bevilja familjedagspenning ska göras av Försäkringskassan vid varje enskilt tillfälle, samtidigt som arbetstagaren som huvudregel är skyldig att anmäla en önskan om ledighet till arbetsgivaren två månader före den önskade ledigheten, kan exempelvis innebära att arbetsgivaren godkänner ledigheten i förväg, utan vetskap om Försäkringskassan vid sin prövning kommer att bevilja familjedagspenningen.

Följden av detta kan bli att medarbetaren i praktiken har varit olovligen frånvarande från arbetet om familjedagspenningen inte beviljas av Försäkringskassan. Den praktiska hanteringen av en sådan ledighetsansökan kan även innebära att felaktiga löneutbetalningar görs, vilket kan påverka arbetstagarens inkomst om denna måste justeras i efterhand.

Domstolsverket har i övrigt inga synpunkter på förslaget.

Detta yttrande har beslutats av juristen Maria Corneliusson. Föredragande har varit juristen Sofia Odelberg.

Maria Corneliusson

Sofia Odelberg